

STUDIUL ISTORIC AL ZONEI DE SUD-VEST A MUNICIPIULUI PLOIEȘTI

MONICA CÎRSTEA

monik_boom@yahoo.com

Muzeul Județean de Istorie și Arheologie Prahova – Ploiești

THE HISTORICAL STUDY OF THE SOUTH-WEST AREA OF PLOIESTI

ABSTRACT

Ploiești town, documentary known from middle of XVIth century, became fair during the reign of Mihai Viteazul and before 1774, it became the residence of the rulers from Prahova district. Ploiesti city had a slow development. After 1821, in the same time with the installation of the native reigns, especially after 1831, in Ploiesti city starts a new economic and political life rhythm.

A convincing proof of the swiftness of the developing of the city Ploiesti after 1831, represents the fact that in 1849 Ploiesti became the fourth city from Wallachia, only Bucharest, Braila and Craiova had more population.

The west area of Ploiesti city (former St. Haralambie suburb), starts to develop after the coming into operation of the Structural Regulations. In this way, by 1830-1840 here settled new inhabitants of Ploiesti city - from Targisor and neighbouring villages.

The development of Ploiesti city smartened from middle XIXTH century, one of the most developed areas was the south–west part of the city. The south–west area from Ploiesti through Targisor street (today Marasesti) connects the centre of the city to Predeal - Ploiesti - Bucuresti highway (a throughfar from economic point of view because it connects Wallachia to Transylvania- built between 1846-1866 and completed with railway on the same route in 1879).

The south – west part – new area of Ploiesti city, in the beginning inhabited by poor people, extended and developed in the course of time. In present there are houses and modern block of flats, a sport hall with a park and a stadium of football.

Keywords : Ploiesti city; south-west part; St. Haralambie suburb; Targisor.

I. Contextul economico-social în care a apărut și a evoluat zona de sud-vest a municipiului Ploiești

Localitatea Ploiești, cunoscută documentar din mijlocul secolului al XVI-lea, a devenit târg în timpul domniei lui Mihai Viteazul, care i-a alcătuit „o vatră de vecin pentru oraș”, și apoi, încă înainte de 1774, a devenit reședința cârmuitorilor

județului Prahova¹. Orașul Ploiești a avut o dezvoltare lentă sub domniile fanariote, iar din 1775, când Alexandru Ipsilanti voievod îl dăruiește lui Ianache Moruzi, vărul său, dezvoltarea este și mai înceată. După 1821, odată cu instalarea domniilor pământene, dar mai ales după 1831, în orașul Ploiești începe un nou ritm de viață economică și politică².

Organizarea unui urbanism oricât de elementar, adică cu preocupări comunale edilitare și grija pentru bunul trai, cu administrație și instituții de cultură, se manifestă în Ploiești doar după intrarea în vigoare a Regulamentului Organic (iulie 1831)³.

O dovadă a repeziciunii cu care s-a dezvoltat orașul Ploiești după 1831, o reprezintă faptul că în anul 1849 Ploieștiul devenise al patrulea oraș din Muntenia, fiind întrecut ca populație numai de București, Brăila și Craiova⁴.

Zona orașului Ploiești, pusă în discuție (a fostei mahalale Sfântul Haralambie), începe să se dezvolte după intrarea în vigoare a Regulamentului Organic. Astfel, prin anii 1830-1840, aici s-au așezat noii locuitori ai orașului Ploiești – din Târgșor și din sate învecinate, spre a scăpa de sarcina clăcii. Așezarea lor s-a făcut mai ales în partea de vest, încă nelocuită, a orașului, astfel se explică creșterea mahalalei Sfântul Haralambie, care în 1838 avea 80 de gospodării de plugari, mici meseriași și negustori fără prăvălii (pescari și precupeți). Activitatea economică nu avea stabilitate, iar casele construite nu erau trainice⁵.

În anul 1810 se întocmește *Catagrafia Mitropolitului Ignatie*, din ordinul guvernatorului rus. Aceasta este prima statistică a orașului Ploiești, care redă o imagine vagă asupra oamenilor, amplasamentelor și condițiilor de viață, ce face posibilă cunoașterea întinderii orașului.

Târgul Ploieștilor avea la 1810 nouă mahalale, corespunzătoare celor nouă parohii existente⁶. În această primă statistică a orașului Ploiești nu apare menționată Mahalaua Sfântul Haralambie, ea fiind înființată după întocmirea catagrafiei din 1810, de Popa Trăsnea.

În zonă este construită o mică bisericuță din lemn, datând din anii 1814-1815. Date prea numeroase nu există, dar se știe că locul pentru mica bisericuță a

¹ C.N. Debie, *Începuturile urbanismului în Ploiești. Contribuții la cunoașterea istoriei orașului*, Ploiești, Întreprinderea Poligrafică „13 decembrie 1918”, 1970, p. 1.

² George Potra, N. I. Simache, *Contribuții la Istoricul orașelor Ploiești și Târgșor (1632-1857)*, Ploiești, Comitetul de cultură și artă a județului Prahova, 1970, p. 38.

³ C.N. Debie, *op. cit.*, p. 1.

⁴ M. Sevastos, *Monografia orașului Ploiești*, București, Tiparul „Cartea Românească”, 1937, p. 654.

⁵ C.N. Debie, *Macheta orașului Ploiești la mijlocul secolului al XIX-lea*, Ploiești, 1972, p. 52.

⁶ Idem, *Începuturile urbanismului în Ploiești*, p. 4.

fost donat de protopopul Trăsnea, care i-a atribuit hramul Sfântul Mucenic Haralambie⁷.

Când s-a întocmit catagrafia în anul 1810, târgul era sărăcit de oameni, număra 2.016 suflete (1.026 bărbați și 990 femei), locuind în 536 de case. După această dată, numărul locuitorilor crește și, prin 1824-1825, parte din Târgșor se mută în Ploiești în Mahalaua Sfinții Împărați. Popa Trăsnea și târgșorenii măresc biserica Sf. Haralambie, făcută din lemn, și înființează o nouă mahalala în partea de sud-vest a orașului, dincolo de drumul Rudului⁸ – numită Mahalaua lui Popa Trăsnea, cu biserica Sf. Haralambie.

Conform Catagrafiei întocmite în 1831, orașul Ploiești era împărțit în patru despărțăminte, fiecare cuprinzând trei până la patru mahalale, stabilite după enoria bisericilor respective. Despărțământul al II-lea, Vopseaua Albastră, se compunea din mahalalele Sf. Voievozi, Sf. Pantelimon, Sf. Gheorghe, Sf. Haralambie și avea 249 familii⁹.

Tot pentru anul 1831, avem și o catagrafie a diferitelor ocupații ale locuitorilor. Aceasta este alcătuită pe mahalale, nu pe despărțăminte și este întocmită de Ștefan Gheorghiu, starostele corporației meseriașilor¹⁰. Pentru Mahalaua Sf. Haralambie avem: 1 toptangiu, 4 băcani, 1 rachier, 2 mătăsari și mămulari, 6 precupeți, 1 pescar, 3 cojocari groși, 9 abagii, 8 croitori, 1 găitrănar, 8 cismari, 1 săpunar, 2 covaci și cuțitari, 2 căldărari și cārgii, 1 brutar, 1 bărbier, 1 dogar, 1 papugiu, 6 dulgheri, 2 ertați nevolnici și 53 plugari și muncitori. Populația în zona Mahalalei de vest a orașului, conform catagrafiei, era majoritar română, dar erau și alte etnii: sârbi, bulgari, greci și unguri într-un număr foarte mic¹¹.

Regulamentul Organic fixează drepturile pe care le au cetățenii, obligațiile de zeciuială. Măsurile de ordine au fost acceptate de bună voie de ploieșteni, dar cu o anumită măsură fiscală, sortită să sprijine dezvoltarea edilitară, nu au fost de acord, cu alte cuvinte, cu introducerea taxei pe fațadele caselor și a curții. Ploieștenii au murmurat la 2 noiembrie 1831, când măsurătorii însoțiți de dorobanți au început să umble din casă în casă și să măsoare cu sforile cu peceti lungimea fațadelor și au încercat să se împotrivescă. Gâlceava s-a întins repede în mai multe

⁷ C. Trestioreanu, Gh. Marinică, *Bisericile din Ploiești*, vol. I, *Bisericile ortodoxe. Monografie*, Ploiești, Editura Ploiești-Mileniul III, 2003, p. 103.

⁸ C.N. Debie, *op. cit.*, p. 7.

⁹ M. Sevastos, *op. cit.*, p. 363.

¹⁰ *Ibidem*, p. 364.

¹¹ Manuscrisul 277/1831, Arhiva Statului (copie, prof. Stoica Teodorescu, Arhiva de Documente a Muzeului Județean de Istorie și Arheologie Prahova, fond Stoica Teodorescu).

mahalale și așa numita „*daraveră cu sforile*” avea să se stingă de-abia peste un an (1832)¹².

Mai importantă este însă catagrafia alcătuită în anul 1837, deoarece este mai explicită. Acum aflăm că numărul mahalalelor se înmulțește cu una, fiind cinci despărțăminte, cu un număr de 3.090 familii¹³. Despărțământul al III-lea, Vopseua Neagră, compus din mahalalele Sf. Împărați și Sf. Haralambie, avea 532 de familii locuitoare. Reprezentanții mahalalelor în comisie au fost preotul Constantin, de la Sf. Împărați, și Nicolae Trăsnea, duhovnic la Sf. Haralambie¹⁴.

Pentru anul 1837 găsim o catagrafie a corporațiilor, alta a patentarilor și a treia a suditorilor¹⁵. În fapt, acestea reprezintă etape premergătoare ale alcătuirii catagrafiei generale din acel an. Există însă și catagrafia din 1838, care reprezintă probabil forma finală a celei demarate la sfârșitul anului 1837, stabilită după verificarea datelor în teren.

Conform catagrafiei din 1838, orașul Ploiești, reședința județului Prahova, avea 16 mahalale, purtând denumiri de biserici și fiind grupate pe „*culori*” sau „*vopsele*” (în număr de patru: verde, albastră, galbenă și roșie), inegale ca suprafață și număr de case¹⁶. Mahalaua Sf. Haralambie făcea parte din Vopseua Albastră și cuprindea 188 de familii cu 731 persoane¹⁷ (**Fig. 1**).

Catagrafia din 1838 este și o statistică a populației pe meserii. Meseriile, luate una câte una, nu sunt apanajul unei etnii sau alteia, printre practicantii unui meșteșug sau unui tip de negoț întâlnind atât români, cât și străini. Aceasta arată că, în orașul românesc, etniile nu duceau existențe paralele, în spații diferite, ci viețuiau efectiv împreună, integrându-se cu succes aceleași societăți urbane. Putem totuși sesiza unele grupări pe criteriul etnic pentru bulgari, în mahalalele Sf. Haralambie și Sf. Gheorghe. Cea mai compactă este gruparea caselor țigănești – 28 de familii – într-o porțiune a mahalalei Sf. Haralambie.

După români, cea mai semnificativă prezență este aceea a „*sârbilor*”. La 1838 este amintit, în mahalaua Sf. Haralambie, chiar și un preot „*sârb*”, Iordan sin Petcu, în vârstă de 45 de ani¹⁸. Populație străină în Ploiești, pe lângă sârbi, mai erau: bulgari, greci, evrei, nemți (austrieci și prusieni), albanezi și armeni. În mahalaua Sf. Haralambie, la 1838, locuitorii practicau următoarele meserii: cojocari (2),

¹² C.N. Debie, *Începuturile urbanismului în Ploiești. Contribuții la cunoașterea istoriei orașului*, în „Studii și materiale privitoare la trecutul istoric al județului Prahova”, II, Ploiești, 1969, p. 93.

¹³ M. Sevastos, *op. cit.*, p. 364.

¹⁴ *Ibidem*, pp. 366-367.

¹⁵ *Ibidem*, p. 369.

¹⁶ *Catagrafia orașului Ploiești de la 1838*, Transcriere în grafica latină; col. (r) prof. Ion R. Dedu, Ploiești, Editura Ploiești-Mileniul III, 2006, pl. XVI.

¹⁷ *Ibidem*, p. 236

¹⁸ *Ibidem*, pl. XVII-XVIII.

cuțitari (6), cizmari (5), boiangii (1), abagii (4), băcani (1), dulgheri (4), țambalagii (1), căruțași (3), cârciumari (4), muncitori (40), rotari (3), tâmplari (4), plugari (37), brutari (1), pescari (2), cobzari, croitori (5), sureccii, cărămidari (2), caftangii (2), tecori, lumânari (2), preoți (3), protopopi (1), arnăuți (ostaș – 1)¹⁹.

În documentele orașului Ploiești din jurul anului 1838, observăm că mahalalele purtau și alte denumiri, „populare”, dar care apar și în actele administrative ale Magistratului orașului: Sf. Troiță era numită și mahalaua lui Alexe Marin; Sf. Haralambie se numea Popa Trăsnea; Sf. Gheorghe era Căpitan Pârvu; Sf. Voievozi se numea și Popa Dima; Maica Precista era cunoscută ca mahalaua lui Petre Băcanu; Bunavestire, era mahalaua Popei Radu, iar Sf. Dimitrie se numea și Ceauș Dobre; Sf. Vasile se numea și mahalaua Popei Ioachim. Unele denumiri amintesc de diverse bresle ce își desfășurau activitatea în oraș: Sf. Împărați era cunoscută ca Mahalaua Pescari, Sf. Petru și Pavel (Biserica Domnească) se mai numea și Mahalaua Tabacilor, Sf. Nicolae era denumită și Mahalaua Abagiilor²⁰.

În anul 1847, mahalalele existente în oraș sunt în număr de 14, iar printre ele se află și mahalaua lui Popa Trăsnea, cu Biserica Sf. Haralambie²¹.

În planul orașului Ploiești, în anii 1830-1840 (**Fig. 2**), sunt menționate și casele lui Popa Trăsnea, întemeietorul Mahalalei Sf. Haralambie²². Constantin Trăsnea, fiul lui Popa Nicolae, preotul ctitor al bisericii și al Mahalalei Sf. Haralambie, a fost logofăt și ales al mahalalei, „ca cel dintâi în oraș, a făcut o grădină publică cu mijloace de petrecere și a orânduit cu muzică și dans în această mare și bine îngrijită «Grădina Trăsnea», cu chiorșcuri și cu birt”²³. „Grădina Trăsnea” apare în planul orașului Ploiești în anii 1830-1840 și se află situată pe lângă Ulița Plăieșilor (azi, str. Plăieșilor). Această grădină era un loc unde populația orașului își putea petrece timpul în epocă.

Primul plan complet al orașului este cel din 1882, care poartă titlul *Planul urbei Ploesci, nomenclatură*, realizat de Toma N. Socolescu, arhitectul urbei. Acest plan este o lucrare exactă prin care s-a stabilit nomenclatura tuturor străzilor. Planul a dăinuit astfel până în preajma războiului, când s-a schimbat în mare parte, prin introducerea schimbărilor de după război²⁴.

Studiind nomenclatura străzilor planului de la 1882, constatăm următoarele denumiri caracteristice, care denotă tipul ocupațiilor locuitorilor din acea epocă, cele de mai târziu, când s-au desființat breslele, cât și marile industrii moderne au

¹⁹ *Ibidem*, pp. 93-108.

²⁰ *Ibidem*, pl. XVII.

²¹ C.N. Debie, *op. cit.*, p. 85.

²² *Ibidem* p. 17.

²³ Idem, *O cronică ploieșteană 1825-1974*, tom 7 (1875-1883), Ploiești, 1980, pp. 10-11.

²⁴ M. Sevastos, *op. cit.*, p. 607.

înlocuit în cea mai mare parte micile industrii ca și multe din meserii. Astfel erau: str. Cuțitarilor, Pescari, Săpunari, Geambași etc. Am amintit aici doar câteva străzi, cele care făceau parte din Mahalaua Sf. Haralambie²⁵.

În colecțiile Academiei Române se găsesc și alte două planuri ale orașului, și anume: *Planul Urbei Ploesci, lucratu cu privire la planu de nomenclatură al Onor Primăriei de C. A. Crapellianu, inginer adj. la Dist. Prahova 1882* și al doilea plan, al aceluiași autor, datat 1891. De fapt este unul și același plan, completat cu unele clădiri care s-au executat în acest interval de timp. Pe aceste planuri sunt notate multe edificii publice și particulare. Pe planul din 1882 se vede: Școala nr. 3 de băieți – pe str. Gloriei (într-o clădire închiriată), Școala de fete nr. 4 - pe str. Plăieși. Pe acest plan sunt menționate mai multe școli primare: Școala nr. 2 de băieți, Școala primară de fete nr. 2, Institutul de băieți Eliade – pe Calea Câmpinii, Școala de băieți nr. 5 – pe Calea Văleni, Școala de fete nr. 3 – pe str. Romană, Școala de băieți nr. 4 – pe str. Roșiori.

Tot pe planul de la 1882 al lui C. A. Crapellianu, apare o grădină destul de mare, un parc, cu o casă de locuit în mijlocul ei, amplasată pe str. Plăieșilor, în dreptul bisericii Sf. Haralambie – „*proprietatea Trăsnea*”. Toate acestea se văd pe și pe planul din 1891.

Ambele planuri ale lui Crapellianu sunt incomplete ca număr de străzi, fiind desenate aproape numai străzile principale.

Planul de la 1891 este de fapt o copie a celui din 1882, cu câteva adăugiri. Apare Școala secundară de fete în localul ocupat pe planul de la 1882 de Școala Normală. Pe str. Vlad Țepeș, între str. Gloriei și Calea Târgoviștei, apare o clădire numită *Institutul Profesorilor*, iar pe Calea Târgșor, colț cu str. Pescari (azi str. Lobacevski), se vede Școala de băieți nr. 3, în localul propriu.

Pe ambele planuri – din 1882 și 1891 –, figurează grădina Trăsnea²⁶, din mahalaua Sf. Haralambie.

În 1902-1904, serviciul geografic al armatei elaborează planul complet și definitiv, marcând toate proprietățile publice și particulare ale vechii moșii a Ploieștilor.

Dezvoltarea orașului Ploiești s-a accelerat de la mijlocul secolului al XIX-lea, una din zonele care se dezvoltă cel mai mult fiind cea de sud-vest a orașului. Zona de sud-vest a Ploieștiului, prin str. Târgșor (azi Mărășești), leagă centrul orașului de șoseaua Predeal-Ploiești-București (arteră importantă din punct de vedere economic, pentru că leagă Muntenia de Transilvania) – construită între anii 1846-1866 și completată cu calea ferată construită, pe același traseu, în 1879²⁷.

²⁵ *Ibidem*, p. 610.

²⁶ *Ibidem*, p. 612.

²⁷ *Ibidem*, p. 654.

În oraș, unde se vedeau pe străzi pășuni de porumb pe locul unde stătuseră boi desjugați, caracterul rural a dăinuit multă vreme. Totuși, înainte de 1864 era o rânduială în pavarea străzilor: „*fiecare proprietar era îndatorat a-și face pavaj - cât era întinderea proprietății sale până la jumătatea stradei*”. Cât privește iluminatul, orașul Ploiești era luminat în 1881 cu gaz²⁸.

Până în anul 1881 străzile nu au nume fixe. Fiecare uliță avea câte un fel de neguțător sau meseriaș. De aceea și străzile purtau nume ca acestea: Cuțitari, Rotari, Săpunari, Pescari, etc.²⁹.

La începutul secolului al XX-lea a fost introdus iluminatul cu electricitate și a fost asigurată alimentarea cu apă.

În perioada 1934-1937 au loc lucrări de pavare a străzilor. Acestea s-au extins mai ales asupra părților periferice ale orașului, deoarece situația din aceste părți cerea o asanare grabnică. Concomitent cu pavarea străzilor, s-a făcut și canalizarea lor.

În campania din 1935 au fost asanate Fundătura Călin și strada Trăsnea C. Grădinaru din Mahalaua Sf. Haralambie. Pe aceste străzi sta apa în permanență și constituia un adevărat focar de infecție. Din această cauză s-au făcut puțuri absorbante, iar străzile au fost pavate și prevăzute cu trotuare de asfalt³⁰.

În 1935 s-au executat lucrări de pavaje și trotuare pe străzile Plăieși, I. Soicescu (fostă Cuțitari), Carol II (fostă Târgșor), iar în 1936 în zona Bisericii Sf. Haralambie³¹.

Partea de sud-vest – zonă nouă a orașului Ploiești, populată la început cu oameni săraci: „*neguțători și oameni mai avuți s-au așezat înspre inima orașului în mahalaua Sf. Împărați; cei mai săraci au cumpărat locurile către Biserica Sf. Haralambie*”³² –, se extinde și se dezvoltă cu timpul.

În prezent în zonă se află case și blocuri modern construite, o sală de sport cu un parc și un stadion de fotbal.

II. Structura Mahalalei (cartierului) Sfântul Haralambie în a doua jumătate a secolului al XIX-lea

Ulița Pescarilor (str. Lobacevschi) – ca și celelalte ulițe ale mahalalei Sf. Haralambie –, este o zonă nouă, populată cu locuitori din Târgșor veniți prin anii 1830-1840. Ulița Pescarilor, care leagă două drumuri de țară principale, Drumul Târgoviștei și Drumul Târgșorului, este o uliță scurtă, cu circa 30 de case mici, 10 de pescari. Starostele lor, Alexe Manea și apoi Ghiță Alexiu, locuia pe ulița Sf. Împărați, la capătul Uliții Pescarilor. Pe această uliță sunt recunoscute trei cârciumi

²⁸ *Ibidem*, pp. 577-578.

²⁹ *Ibidem*, p. 652.

³⁰ *Ibidem*, p. 585.

³¹ *Ibidem*, p. 593

³² C.N. Debie, *Macheta orașului Ploiești la mijlocul secolului al XIX-lea*, p. 53.

vechi: - Cârciuma (han) a lui Crăciun, la confluența cu Ulița Sf. Tănase; Cârciuma cu dulap, de lângă locul viran cu dulap, existentă la confluența Uliței Pescarilor cu str. 13 septembrie și Prăvălia (simigieria) din colț cu str. Sf. Tănase.

Toate celelalte gospodării sunt curți lungi cu grădini și culturi, cu aspect rural. Tipul de casă este cel cu prispă și două încăperi³³.

Drumul Târgșorului (str. Regele Carol, apoi str. Ștefan Gheorghiu, în prezent str. Mărășești).

Este o arteră lungă, care duce din centrul orașului Ploiești la drumul cel mare de poștă București-Pociovaliște-Filipești-Câmpina, Râșnov-Bran-Brașov, din vremea când orașul Ploiești era „în afara drumului țării”. Pe acest drum s-au așezat noii locuitori ai orașului în dezvoltare și îndeosebi târgșoreni.

Până la Biserica Sf. Haralambie, drumul Târgșorului are aspect de oraș (deoarece aici erau așezați neguțători și oameni mai avuți), iar de-aici încolo, către barieră, drumul acesta este un drum sătesc (pentru că aici erau așezați oameni mai săraci).

Pe această arteră sunt de remarcat – pornind din Drumul Câmpinii pe partea dreaptă către vest: brutăria lui Stan Cojan, prăvălii mici, unde este un bărbier (aici a existat un vad pentru această breaslă, foarte răspândită); prăvălia lui Iancu Târgșoreanu-Rachieru; hanul lui Năstase, cu curte lungă, cu grajduri și magazii; o potcovărie; un loc viran care dă la terenurile de cultură și la balta din dosul bisericii Sf. Împărați; casa lui Nicolae Zagoriț; prăvălii de băcănie și cârciumi.

Urmează un șir de case de locuit, rare și cu grădini mari și lungi, iar la colțul cu Ulița cuțitarilor, atelierul și prăvălia mare a lui Pârvu-Săpunaru. La acest colț și pe o bună parte din străzile laterale terenul era inundabil, prin apele ce veneau dinspre izvoarele de la bălțile pescarilor (la *Pisica Albă*). Această stagnare a apelor, care făcea ca mahalaua Sf. Haralambie să fie insalubră, a existat până în anii 1930, când s-a făcut canalizarea.

Traversând Ulița Patriei din dreptul Bisericii Sf. Haralambie, drumul Târgșorului are puține gospodării, alternând cu terenuri de cultură și grădini până la barieră.

Biserica Sf. Haralambie este situată într-o curte mare, înconjurată cu copaci și având casa parohială în această curte.

Pe partea stângă a arterei, către vest, sunt de remarcat: o cofetărie; băcănia lui Hagi Matache Dimitriu – *La trei cărbuni*; prăvălii mici; o cârciumă cu streășină la colț cu Ulița Virtuții; casa preotului Nicolae de la Sf. Împărați; casa cu prăvălii ale lui *Kostake-Konstantinescu* Cărămidaru.

³³ *Ibidem*, p. 52.

Traversând drumul Rudului, se remarcă: casa și prăvălia lui Sava Pescaru Urziceanu; locul viran pe unde s-a făcut mai târziu Ulița Săpunari; prăvălii și la colț cu Ulița Cuțitarilor o cârciumă.

După curtea bisericii drumul se întindea până la barieră, cu mult câmp și puține case mici și bordeie de grădini³⁴.

Drumul Rudului (str. Rudului) – uliță veche care ducea la satul Rudu, de pe drumul Domnișorului, la marginea moșiei Târgșorului³⁵.

Ulița Sfântul Tănase (str. Tudor Vladimirescu) – a fost la început potecă de mers la ogoarele de la Drumul Domnișorului, dar, odată cu înființarea cazărmilor pe Drumul Târgoviștei, a devenit o cale importantă de comunicație. La mijlocul secolului al XIX-lea era o uliță de pământ cu case rare și cu culturi intercalate.

În 1856-1860, ulița începea din răscrucea ulițelor Ovreică, str. Vlad Țepeș, Pescari, Cuțitari și se ducea către vest. Curând după această dată, ulița va fi legată prin Ulița Geambași (str. Popa Farcaș) de Drumul Târgoviștei și ambele ulițe vor fi înglobate în mahalaua Sf. Haralambie³⁶.

Ulița Geambași (str. Popa Farcaș) – uliță nouă, cu drum de câmp și cu același aspect ca ulița Sf. Tănase.

Ulița Cuțitari (str. Stoicescu, azi str. Ceahlău). Numele a fost dat străzii acesteia la întocmirea nomenclurii din 1882, deoarece în trecut locuia și lucra, la colțul Uliții Plăieșilor cu Ulița Cuțitari, un renumit covaci-cuțitar Gabea sin Dumitru. Ulterior, ucenicii lui s-au așezat pe străzile apropiate.

Când s-a înființat Școala nr. 3, la intersecția Uliței Cuțitari cu Drumul Târgșorului, ulița aceasta a primit numele de Ioniță Stoicescu, socotit a fi primul învățător de limbă română din Ploiești.

Ulița începe din răscrucea ulițelor Pescari, Ovreiască, Sf. Tănase, traversează Drumul Târgșorului și confluează cu Ulița Plăieși la casa și atelierul de cuțitărie al lui Gabea³⁷.

Ulcioara Săpunari (str. Săpunari), a fost la început potecuță și făcea comunicarea rapidă între drumul Târgșorului și partea sudică a drumului Rudului. A fost transformată în uliță, iar la mijlocul secolului al XIX-lea, era un drum de pământ.

Ulița Colindei (str. Căliman), este ulița care pleacă din Ulița Plăieșilor de pe lângă confluența cu Ulița Cuțitari către sud și trece pe la est de măgura pe care se afla Grădina Trăsnea. Această uliță este mărginită de case mici de țară și se prelungește spre ogoare.

³⁴ *Ibidem*, pp. 53-54.

³⁵ *Ibidem*, p. 55.

³⁶ *Ibidem*, p. 72.

³⁷ *Ibidem*, p. 73.

Ulcioara Patriei (str. Tatra), este poteca ce, plecând din Ulița Plăieși, în dreptul casei parohiale a Bisericii Sfântul Haralambie, se îndreaptă spre sud, urcând pe vârful măgurii din Grădina Trăsnea. Acolo se va instala prin anii 1868-1870 un frumos chioșc.

Ulița Plăieșilor (str. Maramureș și str. Plăieșilor) – arteră importantă –, pornește de lângă biserica Sfântul Gheorghe și duce până la Biserica Sf. Haralambie, unde confluează cu Drumul Târgșorului.

Pe această uliță se află: casa și atelierul lui Gobeia Cuțitaru, casa lui Tănase Pârvu – Toptangiu; gospodăria mici cu case înghesuite; pensionul de băieți al lui Zugravu; Biserica Sfântul Haralambie (biserica are porți și pe drumul Târgșorului); casa lui Constantin Dimian, în care, prin anii 1870, se va muta profesorul Constantin Iennescu, de la Gimnaziu; casa locuită de Ioniță Stoicescu; casa lui Tănase Toma, pescar-toptangiu, și, peste drum, locurile lui Popa Trăsnea, cu mai multe corpuri de case stăpânite în această perioadă de Dincă Trăsnea. Locurile lui Popa Trăsnea țin până în ulcioara Albinei.

La sud de Ulița Plăieșilor, între Ulcioara Albinei și Ulița Colindei, se află o măgură pe care Popa Trăsnea a plantat-o și a făcut-o grădină de agrement, care a fost până prin anii 1895 unul din locurile de petrecere ale ploieștenilor³⁸.

Ulița Ovreiască (str. Vlad Țepeș) – uliță cu traiectoriul cu multe curbe –, unește mahalaua Sfântul Haralambie cu Piața mare³⁹.

În Mahalaua Sfântul Haralambie locuia în acea epocă o societate pestriță din punct de vedere al meseriilor. Astfel, această mahala nu era apanajul unei anumite bresle, precum era Mahalaua vecină – a Sfinților Împărați –, considerată mahalaua pescarilor.

Bibliografie:

Catagrafia orașului Ploiești de la 1838, Transcriere în grafica latină; col. (r) prof. Ion R. Dedu, Ploiești, Editura Ploiești-Mileniul III, 2006.

C.N. DEBIE, *Începuturile urbanismului în Ploiești. Contribuții la cunoașterea istoriei orașului*, în "Studii și materiale privitoare la trecutul istoric al județului Prahova", II, Ploiești, 1969.

IDEM, *Începuturile urbanismului în Ploiești. Contribuții la cunoașterea istoriei orașului*, Ploiești, Întreprinderea Poligrafică „13 decembrie 1918”, 1970.

IDEM, *Macheta orașului Ploiești la mijlocul secolului al XIX-lea*, Ploiești, 1972.

³⁸ *Ibidem*, pp. 73-74.

³⁹ *Ibidem*, p. 21.

IDEM, *O cronică ploieșteană 1825-1974*, tom 7 (1875-1883), Ploiești, 1980.

Manuscrisul 277/1831, Arhiva Statului (copie, prof. Stoica Teodorescu, Arhiva de Documente a Muzeului Județean de Istorie și Arheologie Prahova, fond Stoica Teodorescu).

George POTRA, N. I. SIMACHE, *Contribuții la Istoricul orașelor Ploiești și Târgșor (1632-1857)*, Ploiești, Comitetul de cultură și artă a județului Prahova, 1970.

M. SEVASTOS, *Monografia orașului Ploiești*, București, Tiparul „Cartea Românească”, 1937.

C. TRESTIOREANU, Gh. MARINICĂ, *Bisericile din Ploiești*, vol. I, *Bisericile ortodoxe. Monografie*, Ploiești, Editura Ploiești-Mileniul III, 2003.

Lista ilustrațiilor:

Fig. 1 – Catagrafia orașului Ploiești – 1838.

Fig. 2 – Mahalaua Sfântul Haralambie (anii 1830-1840).

CENTRALIZAREA DATELOR STATISTICE PE MAHALALE

Nr. crt.	Mahalaua	Familii	Persoane	Pogoane
1	Sf. Împărați	356	1366	87
2	Sf. Troiță	275	1000	48
3	Sf. Spiridon	130	481	7
4	Sf. Ioan	271	1041	87
5	Sf. Haralambie	188	731	20
6	Sf. Gheorghe	255	1025	182
7	Sf. Pantelimon	176	638	87
8	Sf. Voievozi	95	377	127
9	Sf. Precista	193	722	30
10	Buna Vestire	92	333	13
11	Sf. Dimitrie	159	523	37
12	Sf. Nicolae Vechi	63	233	13
13	Domneasca	55	167	9
14	Sf. Ihe	50	167	4
15	Sf. Nicolae Nou	59	167	11
16	Sf. Vinen	334	1134	22
	TOTAL	2751	10105	784

Total gospodării: 2257

Fig. 1 – Catagrafia orașului Ploiești – 1838

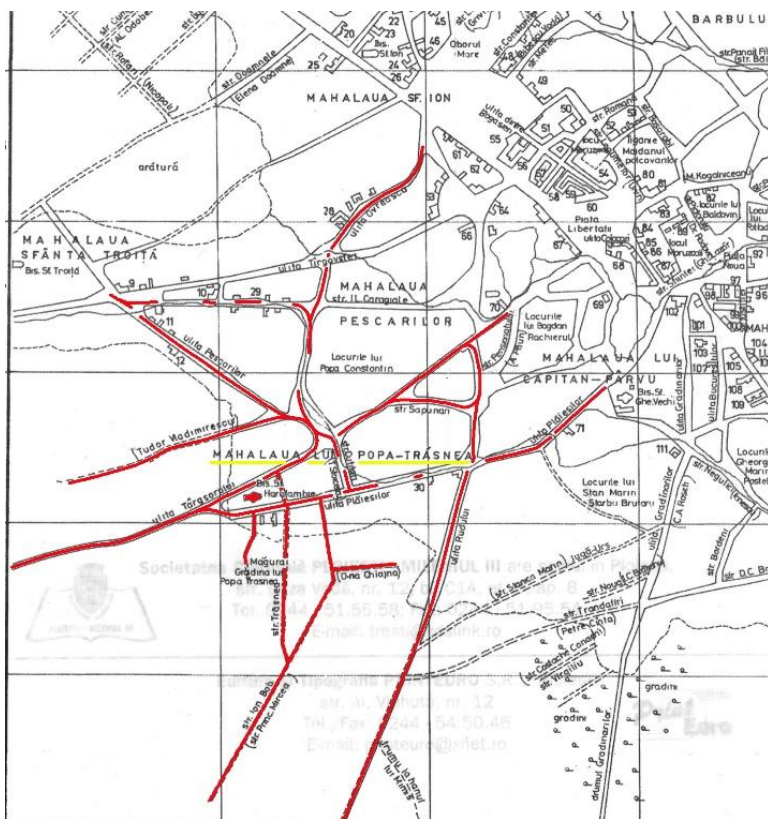

Fig. 2 – Mahalaua Sfântul Haralambie (anii 1830-1840)